די ארבייטער וועלט

אינ'ם ארבייטער לעבען

פון צפורי.

וויכטיגע פאסירונגען אין דער ארבייטער באוועגונג איבער דער גאנצער וועלט.

דער לעצטער קלאוקמאכער סטרייק אין טאראנטא קאן מיט רעכט פארצייכענט ווערען אלס דער שנעלסטער און דערפאלגרייכסטער אין דער טאראנטער ארבייטער געשיכטע. מיר זענען געוואוינט צו זעהן א סטרייק, איבערהויפט א אידישען סטרייק (אין דער נאדעל אינדוסטריע), וועלכער זאל זיך אנהויבען מיט ביטערקייט און גאל, און זאל זיך ענדיגען מיט די זעלבע ביטערע רעזולטאטען מיט וועלכע ער האט זיך אנגעהויבען.

א סטרייק האט זיך געוועהנטליך פארצייגנט דריי, פיער און מעהרער מאנאטען. אין פארלויף פון דער צייט האט זיך די עקשנות צווישען דעם סטרייקער און דעם באלעבאס, שטארק פארשארפט. איינער האט אויסגערעדט אויפ'ן אנדערען וואס אין דער קארט. די לאנג צווישען די ארבייטער אין דערווייל געוואָרען א געדריקטע און צענדלינגער מאנופעקטשורערס זענען געבריבען געוואָרען צו באנקראט.

אט דאס האט געמיינט דאס וואָרט "סטרייק" אמאל, מיט יאָרען צוריק, ווען א סך פון די היינטיגע מאנופעקטשורערס, מ'שטיינס געזאגט, זענען נאך אליין געווען "בידנע" ארבייטער. און איינינע פון זיי זענען אפילו געווען גאנץ גוטע יוניאָן לייט אויך... היינט אבער האבען מיר פאר זיך געזעהן א גאנץ אנדער סטרייק. מען וואָלט אים געקענט אנרופען א מוסטער־סטרייק, וועלכער איז כאראקטעריסטיש פאר דער היינטיגער צייט און פאר די היינטיגע באגריפען.

דער קלאוקמאכער סטרייק איז ארויסגערופען געוואָרען אין דער פאסיגער צייט. עס איז געווען, אזוי צו זאגען, א "פסי־כאלאגישער מאמענט", און די סטרייק־פירער האבען דעם דאזיגען מאמענט געהעריג אויסגענוצט. די ארבייטער אליין, וועלכע זענען תמיד געווען עפעס אזוי דערשלאגען, מיטלאָז, זענען מיט אמאל אויפגעשטאנען תחית־המתים. זיי זענען ווייטער געוואָרען, און פון דעם ערשטען מאמענט אָן, וואס דער סטרייק איז ארויסגערופען געוואָרען איז דער אלגעמיינער סימפאטיע געווען אויף דער זייט פון די סטרייקערס.

דער קלאוקמאכער סטרייק איז פון אלעמען באטראכט געווען אלס א וויכטיגע געשעהעניש. ניט בלויז איז דער סטרייק געווען דער געשפרעך פון טאג אויף דער אידישער גאס, נאר די קריסטליכע באפעלקערונג, האט זיך פונקט אזוי אינטערעסירט מיט'ן סטרייק, אזוי ווי דער אידישער. דער אנגלישער פרעסע, וועלכע איז תמיד געווען (אין בעסטען פאל) נייטראל, האט היינטיגס מאל אפען ארויסגעוויזען איר סימפאטיע פאר די סטרייקער.

עטליכע אורזאכען קאנען אנגענעבען ווערען אלס דער גרונט פון דעם גרויסען אינטערעס וואס די אלגעמיינע באפעלקערונג האט ארויסגעוויזען צו דעם סטרייק. קודם כל, האט זיך דער עולם באקאנט מיט דער ווירקליכער לאגע פון די ארבייטער. מ'מען האט זיך געענטערט באקענט מיט די ביטערע אנדריצעס אונטער וועלכע דער קלאוקמאכער האט געארבייט, ווי למשל, די קלענליכע ווייזדישעס, "סוועט שאפ", און דאס גלייכען.

צווייטענס — אין דאס לעצטע איז אפשר דאס וויכטיגסטע — האט מען אינ'ם סטרייק געזעהן א פארערגרעניץ אין דעם ארבייטס־לאזינקייט צווישען אנד וואס הערשט היינט צו־טאג ביי אונז אין שטאדט.

מען דארף געדענקען, אז ארום 18 הונדערט ארבייטער זענען מיט אמאל געוואָרען "ארבייטס־לאז" און אויסער די דאזיגע 18 הונדערט, זענען דאך געווען הונדערטער אפהענגיג פון די סטרייקער, ווי למשל, פרויען, קינדער, עלטערען אז ז. וו. אין טאראנטא זענען פאראן היינט איבער 15 טויזענט ארבייטס־לאזע, און די נייע ארמיי "ארבייטס־לאזע" האט שטארק פארשארפט די לאגע.

אויסער דעם איז פאראן נאך א וויכטיגער פאקטאר, וועלכער האט געשפיעלט א באדייטענדע ראליע אינ'ם היינטיגען קלאוקמאכער סטרייק.

איך בין דא אויסען וועגען דער היינטיגער־יעריגער באדרעף אף קאנטראל, וועלכע האט זיך ארויסגעוויזען צו זיין פון גרויסער הילף פאר די סטרייקער. אין דער באדרעף אף קאנטראל האבען די ארבייטער געהאט זייער'ן א דירעקטען פארטרעטער, דזשימי בימפסאָן, און זיי האבען אויך געהאט א "אידישען" פריינט, קלאוד פיערס. אויף זייער פארשלאג האט זיך די באדרעף אריינגעלייגט פאר א שליכטונג און דאס האט געהאט א געהעריגע ווירקונג אויף דעם נאנג פון סטרייק.

אין צייט פון א סטרייק שפיעלט א באדייטענדע ראליע די אלגעמיינע שטימונג. די באלעבאטים האבען אין די שטימונג אין גענען זיי, און דאריבער זענען זיי געווען אזוי ווייך ווי די לעמעלאך... אויסער דעם האבען זיי געוואוסט, אז עס פעלט אחדות, ארגאניזירטקייט, אייניגונג, צווישען זיי, בעת דוקא צווישען די ארבייטער האט געהערשט א פולשטענדיגע הארמאניע אין צייט פון א סטרייק.

קנאפע צוויי וואכען האט דער סטרייק געדויערט. אבער וויפיעל וואונדער ער האט אויפגעטאן. די קלאוקמאכער זענען ארויסגעקומען געלייטערער, קרעפטיגער און געזינטער ווי ווען עס איז פריער אין זייער געשיכט. זיי האבען אפגעהאלטען א שנעלען, אבער א פולשטענדיגען נצחון, און דאס איז געווים גראטולירענד פאר זיי.

מען דארף זיך אבער, אין דער זעלבער צייט, ניט איינרעדען, אז די באלעבאטים האבען חלילה דערלייגט העמד אין הייזען.. פארקערט, מיר ווייזט זיך אויס, אז זיי האבען אויך געוואונען, פונקט אזוי גוט ווי די ארבייטער. זיי האבען געוואוסט, שוין דערמיט אליין, וואס עס וועט אפשר נעמען א סוף צו דער מורא'דיגער קאנקורענץ, וועלכעס האט זיי שיער געטריבען צו באנקראט. זיי וועלען איצט האבען א באשטימטען פריוץ פאר דעם מאנטעל און די פרוי וועט וויסען, אז זי מוז באצאלען דעם פארלאנגטען פריוץ. ווייל זי וועט דעם זעלבען מאנטעל ניט קענען קריגען ביילינער ערגעץ־אנדערש.

ווי מיר זעהען אלזא, איז דער סטרייק געווען א געווינס ניט בלויז פאר דיארבייטער, נאר פאר די באלעבאטים אויך, באזונדערס איז עס געווען ווינשענסווערט וואס דער סטרייק האט זיך לאנג ניט פארציינען, און האט קיין גרויסען שאדען ניט געבראכט.

דער היינטיגער קלאוקמאכער סטרייק איז געווען א מוסטער־סטרייק, וועלכער וועט פארבלייבען אין דער געשיכטע פון דער טאראנטער ארבייטערשאפט בכלל און פון דער אידישער ארבייטערשאפט בפרט.

* * *

אויב ביי אונז אין טאראנטא האט עס ענדליך גענומען א סוף צו דער מורא'דיגער אומארגאניזירטקייט אין די שניידער־פאבריקען, איז עס אבער נאך גאנץ פאסקודנע אין אנגלאנד. פון לאנדאן שריבט מען וועגען א פארזוך וואס איז געמאכט געווארען צו אריינברענגען אביסעלע ארגאניזאציע אין די רייען פון די שניידער־ארבייטער. אבער דער דאזיגער פארזוך האט זיך געענדיגט מיט א פיאסקאָ.

אדרבא, לייענט וואס מען שרייבט פון לאנדאן, אנגלאנד:

"נאר א גרויסער טומעל איז פארגעקומען אין פאוויליאָן טעאטער אויף דעם גרויסען מיטינג וואס איז אראנזשירט געווארען וועגען דער פראגע פון פאראייניגען אלע שניידער יוניאָנס.

"דאס פאוויליאָן טעאטער איז געווען פול מיט שניידער ארבייטער, אבער פיעלע פון זיי באלאנגען צו דער יוניאָן, וועלכע האט זיך אפגעריסען פון די נאר־מענט ווארקערס נאך דעם סטרייק ביי דער "רענא" פירמע, און וועלכע זוכט צו שטערען די אנדערע ארבייטער. די דאזיגע יוניאָן קומט אויך ניט אין אנבאטראכט בנוגע דער פראגע פון פאראייניגונג.

"אט דערפאר טאקע האבען אירהער מיטגלידער געשטערט די רעדנער; זיי האבען ניט געלאזט קיין איינעם רעדען. אלעמען האבען זיי פארשריען און דער מיטינג, וואס האט געזאלט האבען א גרויסע און וויכטיגע ארגאניזאטאָרישע אויפגאבע איז צושטערט געווארען.

"דער מיטינג האט זיי אפילו אנגעגאנען דער נייער סעזאן האט זיך אנגעפאנגען אין פעברואר. דאס יאר איז אבער איבער'ן נאנצען לאנד די לאגע וויייט ניט קיין נארמאלע. אפילו אין די זעהר ערפאלגרייכע אין מזל'דיגע מעיל אדרעד מארקעטס איז מען דעם יאר זעהר ניט מזל'דיג. דערפאר איז שווער צו זאגען וואס דער נייער סעזאן אין טאראנטא וועט ברענגען.

* * *

אויפ"ן חשבון פון דער דיסקרימיניציע וואס הערשט אין קאנאדע און אין די פאראייניגטע שטאטען נעמען די אידישע ארבייטער, איז געשאפען געווארען א שעהנער אנעקדאט, וועלכער איז בשום שטער מעהר ניט געקענט הערען, די טומער האבען איהם איינפאך פארשריען.

"מר. דזשאָרדזש היקס, מיטגליער פון דזשענעראל קאונסיל פון טרייד יוניאָן קאנגרעס האט דאן געמאכט א פארזוך צו הערען, נאר אזוי גיך ווי ער שטעלט זיך נאר אויף די פיס פאנגען זיך אן געשריי: "וואס וויסט איהר וועגען דעם שניידער פאך?" "רענא—פאליקאף"... מר. היקס קען אפילו ניט אנפאנגען זיין רעדע, און ער מוז זיך אנידערזעצען.

"מר. וואל, דער סעקרעטאר פון לאנד־דאן טריידס קאונסיל, מר. פיין, פון דעם דזשענעראל קאונסיל פון טרייד יוניאָן, און מר. ב. סווייל, פון דעם דזשענעראל קאונסיל פון טרייד יוניאָן קאנגרעס, ווערען אויך אזוי באהאנדעלט. מען פארשרייט זי, און מען דערלאזט זיי ניט אפילו אנצופאנגען זייערע רעדעס.

"די רעדנער פארלאזען דאן די פלאטפארמע און אין א גרויסען טומעל האט זיך דער מיטינג צעמוזט שליסען. כדי צו מאכען א סוף צום טומעל האט מען אויסגעלאשען די ליכט אין טעאטער. א גרויסער טייל פון עולם האט דערביי אנגעהויבען זינגען דאס ארבייטער ליעד "די אינטערנאציאנאל".

"עס מוז באמערקט ווערען, אז טראץ דעם וואס דער מיטינג איז געווען אזוי טומעלדיג, זענען אלע געווען זעהר גוטמוטיג געשטימט. די פויסט איז פון קיינעם ניט געברויכט געווארען".

דאס בילדעל וואס איז אויבען געשילדערט געווארען וועגען דעם שניידער מיטינג אין לאנדאן, איז א גאנץ בלוט'ע. עס דערמאנט יענע צייטען ווען מיר פלעגען דאנען דאס וויינען געדאכט . . .

* * *

א וויכטיגע געשעהעניש שטעהט פאר אונזער שטאדט אין די קומענדע מאנאטען. די מעכטיגע מענער שניידער יוניאָן, די אמאלגאמייטער, וועט דא אפהאלטען איר יעהרליכע קאנווענשאָן. דאס וועט פארקומען דעם 12־טען מאי, און די היגע מענער־שניידער גרייטען זיך שוין צו דער קאנווענשאָן. מען גרייט זיך צו מאכען די קאנווענשאָן אזוי אימפאזאנט און אזוי שעהן ווי נאר מעגליך.

אויף א מיטינג פון דער טאראנטער דזשאינט באארד דעם 23־טען יאנואר, איז מען שוין געווען באשעפטיגט מיט דער קאנווענשאָן פראגע. דאס איז געווען דער ערשטער מיטינג פון דער דזשאינט באארד, וואו עס זענען געווען פארטרעטען די ניי־ערוועהלטע דעלעגאטען פון אלע לאקאלס. נאך פריער האבען די לאקאלס גוטגעהייסען א רעקאמענדאציע וועלכע א געמיינשאפטליכער מיטינג פון דער דזשאינט באארד מיט די עקזעקוטיוו באארדס האבען אנגענומען, אז עס זאל נעזאמעלט ווערען א קאנווענשאָן פאנד, פאר וועלכען די מיטגלידער האבען זיך באשטייערט מיט א האלבען טאג שכירות. אפשר מיט איינצעלנע אויסנאמען האבען אלע מיטגלידער ערפילט זייער פליכט, און דאס איז געטאן געווארען אין א ברייטליכען נייסט. עס איז דערפאר גוט, שאפען געווארען א גאנץ באדייטענדער, לויט דער צאל מיטגלידער, קאנווענשאָן פאנד. איינינע לאקאלס באנוגענען זיך ניט מיט דעם אלגעמיינעם, אדער צענטראלען קאנווענשאָן פאנד, נאר זיי זאמלען אן נעשיידער יוניאָנס.

ווי עס איז אלזא צו זעהן גרייטען זיך די טאראנטער מענער שניידער מיט דער געהעריגער מאס ענערגיע און יום־טוב'דיגקייט צו דער אמאלגאמייטער קאנ־ווענשאָן.

וואס אנבאלאנגט וועגען דער אלגע־מיינער לאגע אין טרייד, באלאנגען זיך די מענער־שניידער אויף דעם היינטיגען סעזאן. דער אינדוסטריעלער צושטאנד אין דער מארקעט, זאגען זיי, איז ניט קיין גארמאלער, סיידען מען זאל נעמען אין באטראכט וואס אין אט דעם מארקעט איז פאראן מערסטענס מעיל אדרעד שעפער, און דאס איז די צייט פון סלעק אין דעם מעיל אדרעד פון דער אינדוסטריע. דער נייער סעזאן האט זיך אנגעפאנגען אין פעברואר. דאס יאר איז אבער איבער'ן נאנצען לאנד די לאגע וויייט ניט קיין נארמאלע. אפילו אין די זעהר ערפאלגרייכע אין מזל'דיגע מעיל אדרעד מארקעטס איז מען דעם יאר זעהר ניט מזל'דיג. דערפאר איז שווער צו זאגען וואס דער נייער סעזאן אין טאראנטא וועט ברענגען.

* * *

אויפ"ן חשבון פון דער דיסקרימי־ציע וואס הערשט אין קאנאדע און אין די פאראייניגטע שטאטען זענען די אידי־שע ארבייטער, איז געשאפען געווארען א שעהנער אנעקדאט, וועלכער איז בשום אופן ניט לשבח פאר דעם אידישען אר־בייטסגעבער.

דער אנעקדאט דערצעהלט זיך אזוי: א אידישער יונגערמאן, וואס האט געזוכט ארבייט, האט אין די "וואנט ערס" פון אן ענגלישער צייטונג באמערקט אן אנאנס "שאפער פארלאנגט".

אזוי ווי ער איז געווען אן אויסגע־צייכענטער אויטאמאכיל טרייבער, האט ער געשיקט אן אפליקאציע פאר דער שטעלע, אנגעבענדיג אויסגעצייכענטע קוואליפיקאציעס און רעפערענצען.

דער ענטפער פונ'ם ארבייטסגעבער איז געווען: "אייער אפליקאציע איז אויס־געצייכענט, אויסער דעם אונטערשריפט, דזשייקאב קאהען, וואס וויזט אויף אייער אפשטאם. איך האב מיר א פרינציפ, זאלט איר מיר מוחל זיין, קיין אידען ניט אנצושטעלען".

האט דאך אבער דזשייקאב קאהען גע־האט א אידישען קאפ אויף די פלייצעס, און דעם "דזשאב" האט ער זעהר־נוי־טיג געדארפט — האט ער אנגעשריבען צו דעם זעלבען באלעבאס א צווייטע אפ־ליקאציע פון דעם זעלבען מין, נאר האט זיך דאס מאל אונטערגעשריבען זשאק רוס־סא, — א פראנצוין, הייסט עס.

ער האט די שטעלע געקראגען. דער באלעבאס איז געווען זעהר צופרידען, — א פראנצוין — און פונקט האט ער טא־קע נאך א פראנצוין אנגעשטעלט ווי א שאפער פאר זיין ווייבס אויטאמאביל.

— קום טאקע און רייד זיך דורך מיט איהם וועגען איינערע געמיינשאפטלי־כע פליכטען. אנב האב איך טאקע ליעב צו הערען דעם קלאנג פון דער פראנצויזי־שער שפראך, כאטש איז פארשטעה זי ניט.

"זשאק רוסא'ן" איז געווארען פינ־סטער אין די אויגען. וואס זאל ער דא־טאן? מיאוס אריינגעכאפט זיך, — ער קען אפילו קיין "באנזשור" אין פראנצוי־זיש ניט זאגען.

מילא פארפאלען, געהט ער צו צום שאפער נומער 1 און זאגט איהם: "איך האב דיך אין ארבעל".

צו זיין איבערראשונג ענטפערט איהם פראנצויז נומער 1 אין ריינעם מאמע לשון: "און איך האב דיר אין דער ערד".

און דער באלעבאס, וואס האט א פרינציפ ניט אנצושטעלען קיין אידישע ארבייטער, דערהערענדיג ווי זיינע צוויי "פראנצויזען" ריידען זיך דורך אין פראנ־צויזיש, באמערקט דארויף:

"און איך האב אייך ביידען ניין איילען טיף אין דער ארמה" — און טאקע ווידער אין ריינעם מאמע לשון...

דאס איז בלויז איינע פון די צאלרייכע פע ווערסיעס פון דער דערלבער מעשה ווע־גען דער דיסקרימינאציע געגען אידען. דאס מערקווירדיגע דערביי איז, וואס דער אידישער אל־רייטניק האט אנטזאגט דעם אפליקאנט דזשייקאב קאהען, און האט בעסער גענעבען א געלעגענהייט דעם "פראנצויז" זשאק רוסא... אזוי איז עס אין דעם פאל, און אזוי איז עס אין טוי־זענטער אנדערע פאלען.

ניט איין מאל איז אונז שוין אויס־געקומען צו ריידען און צו שרייבען וועגען דעם דאזיגען "בלאטער" וואס איז אנגע־וואקסען אויפ'ן אידישען קערפער. סוף־כל־סוף וועט אבער נויטיג זיין צו עפענען דעם דאזיגען בלאטער און צו לאזען אויס־היילען די וואונד... אלע האבען זיך פאר־טומען געגען דעם אידישען ארבייטס־זוכער. דער קריסט ניט אז אלס מאטיוו פון זיין דיסקרימינאציע דעם פאקט וואס ער וויל בעסער געבען א טשענס זיין רע־ליגיאנס־גלויבען. און דער אידישער ארבייטס־געבער זוכט אויך אויס עפעס א פויילען תירוץ צו בארעכטיגען זיין מיאוס'ע מה־יפית האנדלונג.

"דוץ ווייס קאך עס אבער אזוי געהן? ביז ווי לאנג קאן אזא לאנג געדולדעט ווערען? וועט אייביג די אידישע עפענט־ליכקייט בלייבען גלייכגילטיג צו דער דאזיגער דיסקרימינאציע אויסשליסליך גע־ציעלט געגען אידען, אדער וועט עפעס געטאן ווערען אין צייט?

דער שול־חודש פונ'ם ארבייטער רינג

(אויפרוף)

די ארבייטער רינג פרץ שולען האב־בען, אין פארלויף פון זייער לאנג־יאריגער עקזיסטענץ, אריינגעשריבען א גלענצענד קאפיטעל אין דער געשיכטע פון קולטור־לעבען אין טאראנטא, און האבען בייגע־טראגען ווערטפולע רעזולטאטען פאר דעם היגען געזעלשאפטליכען לעבען.

טויזענטער און טויזענטער קינדער האבען אין זיי באקומען זייער אידיש ווו־סען און ראדיקאלע דערציאונג — א דער־ציאונג אין נייסט פון מאדערנעס אידיש־וועלטליכען געדאנק — אין נייסט פון די סאציאליסטישע אידעען.

די אינסטיטוציעס פון די ארבייטער רינג שולען זענען פאקטיש געווארען א צענטער פון איניציאטיווע אנרעגונג פאר פראגרעסיווע קולטור־טעטיגקייטען אויך ביי אנדערע ארגאניזאציעס.

די גרעסטע פארצווייגונג פון בילי־דונג־טעטיגקייט אין שטאדט געפינט זיך, היינט־צו־טאג, ביים היגען ארבייטער רינג:

2 עלעמענטאר־שולען, 1 פראמיטעלי־שול, 2 מיטעל־שול קלאסען; 3 קינדער־קלובען; א קינדער־כאר, א טאנץ־סעקציע, א דראמאטישע סעקציע, א מאנדאלין־ארקעסטער, א נימאנאסטישע סעקציע; א קלוב "פראגרעס", וואס באשטעהט פון סטודענטען און סטודענטקעס פון טאראנ־טער אוניווערזיטעט, גראדואירטע פון די ארבייטער רינג שולען; א פאלקס אונ־ווערזיטעט פאר דערוואקסענע, וואו עס ווערען געגעבען, 2 מאל א וואך, סיסטע־מאטישע קורסען איבער אלע נויטיגסטע און וויכטיגסטע גענעגשטאנדען פון מענשליכען וויסען און געדאנק; עלעמענ־טאר קורסען פאר דערוואקסענע, איבער אידיש, אריטמעטיק און ענגליש; א פראכטפולער קינדער־קעמפ "יונגנועלט", ווי אויך א נאנצע רייע אנדערע טעטיגקייי־טען, וואס זענען ארומגערינגעלט ארום די בילדונג־אינסטיטוציעס פון היגען ארבייטער רינג.

די דאזיגע אינסטיטוציעס האבען זיך דערוואָרבען די ברייטסטע אנערקענונג סיי אין שטאדט, סיי אויסער די גרענעצען פון שטאדט. און די אנגעזעהענסטע קולטור־טוער אויפ'ן קאנטינענט האבען ניט איינ־מאל אויסגעדריקט זייער באנייסטערונג פאר די אלע אנשטאלטען.

אבער, ווי אויף יעדער קולטור־אר־בייט, לאסטען אויך אויף אונזערע אויס־גערעכענטע אינסטיטוציעס גרויסע און שווערע דעפיציטען.

דער היגער ארבייטער רינג נעמט אויף, מיט דער גרעסטער צופרידענהייט, יערען מאטעריעלען קרבן, וואס עס פא־דערט די אויפהאלטונג פון די אנשטאל־טען. ווייל פונקט, ווי דער ארבייטער רינג איז די גרעסטע און וויכטיגסטע פאלקס־ארגאניזאציע אין אמעריקע און קאנאדע, פונקט אזוי באטראכט דער אר־בייטער רינג פאר זיין געזעלשאפטליכען קולבען.

דער שול און בילדונג קאמיטעט ביים ארבייטער רינג.

וועלען פייערען דעם 10 יעהרינען יובילעאום

קומענדען שבת אוועגט וועלען די מיטגלידער פון ש. פרוג פרויען קלוב, אידיש נאציאנאלער ארבייטער פארבאנד, פייערען זייער צעהן יעהריגען עקזיסטענץ מיט א שעהנעם באנקעט, וועלכער קומט פאר אין רובינס רעסטאראן.

דער ש. פרוג פרויען קלוב, אין פאל־טיש געווען דער ערשטער אידישער פרויען קלוב, וועלכער איז אָרגאניזירט געווארען אין שטאדט, און האט פיעל מיטגעהאלפען צום וואוקס פון פארבאנד.

אין לויף פון דער צעהן יעהריגער עקזיסטענץ האט דער קלוב צו פארצייי־כענען א רייהע ארבייטען, ווי די שולע ארבייט, דורכפיהרענדיג יעדען יאהר א גרויסע אונטערנעהמונג לטובת דער שולע, ארץ ישראל ארבייט, ארבייט פאר א אאניטאריום אין ארץ ישראל, און א רייהע קולטורעלע און זעלבסט־בילדונג אונטער־נעהמונגען.

צום באנקעט איז ספעציעל געקומען אלס גאסט חברה טיקאלסקי, גענעראל סעקרעטאריין פון די פארבאנד פרויען קלובען.

וואס ארעסטירטע שרייבען

(פארזעצונג פון פיידזיש 7)

ראטען פרעסע. די אידישע מאסען פאר־דערען און זוכען ריכטיגע אינפארמאציע ביי די חברים, וועלכע זענען פארבונדען מיט דער ארץ ישראל'דיגער ארבייטער באוועגונג.

אין איינינע ערטער איז פון צוגע־טראטען זאמלען געלטער פאר די געלייטע־נע אין ארץ ישראל. עס איז כדאי צו פארצייכענען א קליינע איינצעלהייט, וועלכע באווייזט די באציאונג פון דר־ליגיעזע עלעמענטען צו די געשעהענישען. אין א שול אין מאסקווע האט מען באר־שלאסען מאכען אן אזכרה די געפאלענע ביי די געשעהענישען. צווישען די וועל־כע האבען איינגעארדענט די אזכרה איז אנשטאנען א ויכוח אין וועלכען נוסח מא־בען די אזכרה פאר די אומגעקומענע: "על קדוש השם", ווי עס איז פון לאנג מקובל, אדער "בער ארצנו הקדושה" ("פאר אונזער הייליג לאנד"). מיט א מערהייט איז באשלאסען געווארען מזכיר זיין לויט'ן צווייטען נוסח.

די סעקציע פאר נאצ. מינדערהייי־טען ביי דעם מאסקווער קאמיטעט פון דער קאמ. פארטיי האט איינגעארדענט אין קלוב אלכסנדר כאשין איבער דר געשעהענישען אין ארץ ישראל. כאשינ'ס פארטראג איז געווען פול מיט גראבע לינענס און זלזולים אויפ'ן ציוניזם. ער האט באר־שולדיגט אין אויגוסט־פאנדאם אין ארץ ישראל די ציוניסטישע אראניזאציע. ער האט זיך אויסגעדריקט: "די פאנראמען זענען א בשותפות'דיגער טריט פון דעם ענגלישען אימפעריאליזם און דעם ציוניזם נעגען דער אידישער און אראבישער אר־בייטער באוועגונג". ער האט געענדיגט זיין פארטראג מיט די פאלגענדע ווערטער: "דאס איז געווען א אידישע שחיטה. א ציוניסטישע שחיטה. א כ ש ר ע ש ח י ט ה ת".

ביי א צווייט הונדערט מענשען זענען געקומען הערען דעם פארטראג. כאשין האט געמאלדען, אז ער האט באקומען פון דער אויידיטאריע ביז 120 צעטעלאך מכח דער פראגע. אבער ער וועט אויף קיין איינער ניט ענטפערען, ווייל די אנפרד־גער זענען ציוניסטען — קאנטר־רעוואלו־ציאנערען. ווען מען האט אוועקגעשטעלט א פאסענדע רעזאלוציע, איז גייסט פון די דירעקטיוון פון קאמענטארן, האט זיך דער עולם אנגעהויבען פאנאנדערצוגעהן. פאר דער רעזאלוציע האבען געשטימט בוץ 18—15 מענשען.

עסידס איז מאנען פאר־אורזאכן אונפארדיאונג

שאפען זויערקייט, געז און שמערצען, ווי אזוי צו היילען.

דאקטוירים האבען דערקלערט אז ארום ניין־צעגנטעל פון מאגען ווייטערגעהן ווי אונפארדיאונג, זויערקייט, ברענענדיג, געז אויפבלאזונג, ניט־גוטקייט און ד. גל. זענען א רעזולטאט פון צופיעל הייזדיג־קלאריק עסיד אין מאגען. דער דעליקא־טער מאגען לייענינג ווערט אויפגעדרענט. פארדייאונג ווערט געשטערט און דאס שפייז זויערט. דאס אורזאכענדיג די ניט־אנגענעמענע סימפטאמען פון וועלכע יע־דער מאגען־לייד דער קלוב צו פארצייי־כענען א רייהע ארבייטען, ווי די שולע ארבייט, דורכפיהרענדיג יעדען יאהר א גרויסע אונטערנעהמונג לטובת דער שולע, ארץ ישראל ארבייט, ארבייט פאר א אאניטאריום אין ארץ ישראל, און א רייהע קולטורעלע און זעלבסט־בילדונג אונטער־נעהמונגען.

צום באנקעט איז ספעציעל געקומען אלס גאסט חברה טיקאלסקי, גענעראל סעקרעטאריין פון די פארבאנד פרויען קלובען.

העלפט די פאליטישע ארעסטירטע און פארשיקטע מארטירער אין רוס־לאנד און אין אנדערע לענדער

(אויפרוף)

דער ווייי־געשריי פון יענע אומגליק־ליכע מארטירער, וועלכע שמאכטען אין די פינסטערע קעלערס פון דער אזוי גע־רופענער סאציאליסטישער רעגיערונג אין רוסלאנד, פאר דעם איינציגען פארברעכען פון פארערען צו האבען אן אייגענע מיי־נונג, פון פרייען אויסדרוק און פרייען וואָרט, האט עגדליך אונז דערגרייכט.

אזוי לעזען מיר אין דעם נאווענבער־רעצעמבער בולעטין, וועלכער געהט ארויס אין פאריז אונטער דער רעדאקציע פון דעם באוואוסטען זשורנאליסט און פא־ליטישען טוער, אלעקסאנדער בערקמאן.

די טורמעס ווערען טא טעגליך אי־ברגעפילט, ענג און שמוציג. די פיזישע און גייסטיגע ליידען זענען אזוי שרעקליך, פיעל שרעקליכער און שווערער ווי די ליי־דען אונטער דעם בלוטיגען צארישען רע־שים. מיר האבען קיין קליידער, ביכער צום לעזען, קיין טאבאק צום רויכערען. דער שטאדט און שטערטעל אין העלפט אונז מיט וואס איר קענט. עס הייט אונז זיין פיעל גרינגער איבערצוטראגען אט די פיזישע און גייסטיגע ליידען, וויסענדיג, אז מיר האבען פריינט און גענאסען אי־בעראל וועלכע פילען מיט אונז.

דער "פרייע געזעלשאפט" ברענגט 339 ארבייטער רינג, וועלכער האט דעם אפיעל דערהאלטען, האט באשלאסען צו מאכען א גרויסע אונטערנעמונג פאר זונטאג דעם 16־טען פעברואר אין לייבער לייסעאום (גרויסען זאל), וואו א פראכט־פול שעהנער קאנצערט ווערט צוגעגרייט מיט די בעסטע קרעפטען, גוטע מוזיקער, דעקלאמאציעס, פארטשעלונג און געזאנג. קיינער טאר דעם אוועגט מיט קיין זאך ניט פארגעסען, ווייל דער אוועגט געהט פאר א הייליגען און נאבעלען צווועק. דעם פרייז פון איינטריט האבען מיר געמאכט אזוי קליין, אז עס זאל זיין צוגענגליך פאר אלעמען. דאריבער וועגען מיר זיך צו אייך, קומט אלע, זאל דער זאל זיין איבערפילט. מיט דעם וועט אויר ארויס־ווייזען אייער סימפאטיע צו יענע הערא־אישע העלדען און מארטירער. וועלכע ליידען אזוי שרעקליך אונטער דער ווייל־דעסטער, אווי־גרעוועסטער פראלעטאריישער דיקטאטור, פון דעם באלשעוויסטישען רעזשים.

לאמיר האפען אז איהר וועט אלע קומען אין די טויזענטער און מאכען די אונטערנעמונג פאר א מאראלישען און פינאנציעלען דערפאלג.

"פרייע געזעלשאפט ברענגט 339 ארבייטער רינג.

אז אמעריקאנער ארבייטער געזעל־שאפט פאר בילדונג אין ארץ ישראל

מיט א קורצער צייט צוריק האט זיך געגרינדעט אין אמעריקע, מיט דער הילף פונ'ם ספעציעלען שליח פון מרכז חקלאי און "יכין" אין ארץ ישראל, א. מ. קאלער, אן ארבייטער געזעלשאפט מיט'ן צוועק צו גרינדען פאר אירע מיטגלידער א קאלא־נע אין דער דעם. פלאנטאציאנס־נעביס אין עמק השרון. דער נאמען פון דער געזעל־שאפט איז "חרות" און זי שטעהט איצט אין פארהאנדלונגען מיט ארץ ישראל וועגען דעם אינקויף פון 1200 דונאם לאנד, אין דער שכנות פון די ארבייטער קאלא־נעס, וועלכע גרינדען זיך איצט אין עמק השרון, נאהענט פון תל־מאנד (לארד מעלטשעט'ס גרויסע פלאנטאציע). דער באדען איז גוט און פאסיג פאר אראנזש און דער אינדערע אינטענסיווע ווירטשאפטס־צווייגען.

די צאל מיטגלידער וועט זיין ביז 40. יעדער איינזידלער באקומט 25 דונאם, פון וועלכע 10 דונאם ווערען פארפלאנצט מיט אראנזש־בוימער. די אויספיר־ונג פון דעם פלאנצען און בעארבייטען אין משך פון 5 יאר ביז וואנען עס טראגט פרוכט — ווערט איבערגעגעבען צו "יכין", דער לאנדווירטשאפטליכער אונטערנעמונגס־אמט, וואס שטעהט אונטער דער אויס־זיכט פון דער "הסתדרות". די מיטגלי־דער פון "חרות" זעצען פאר זייער באר־שעפטיגונג אין אמעריקע און מאכען זיי־ערע אינוועסטירונגען פאר דער פלאנטא־ציע אין משך פון די פינף יאהר ביז'ן פרוכט. דאן באוועגט זיי זיך אין ארץ ישראל און נעמען איבער זייער צוגעגרייי־טע ווירטשאפטען, פון וועלכע זיי קענען שוין מאכען א לעבען.

א גרויסע טייל פון די מיטגלידער האבען שוין איינגעצאלט זייער טייל פאר'ן באדען, און מען ערוואַרט, אז דער באדען־קויף זאל געמאכט ווערען נאר אין ניכען. די מיטגלידער זענען פון ניי־יארק און אנדערע שטעדט. עס איז דערוועהלט געווארען א צייטווייליגער קאמיטעט, סעקרעטאר און טרעזשורער, וועלכע געהען אן אקטיוו מיט דער ארבייט. די געזעל־שאפט שטעהט אין פארבינדונג מיט די געהערינע אנשטאלטען פון דער הסתדרות אין ארץ ישראל און אלע אנגעלעגענהייי־טען פון דעם "חרות" פלאן. פאר גענויער אינפארמאציע קען מען זיך ווענדען אין אפיס פון דער געזעלשאפט "חרות", 1133 בראדוויי, ניו־יארק, רום 1024.

דער שול־חודש פונ'ם ארבייטער רינג

(אויפרוף)

די ארבייטער רינג פרץ שולען האב־בען, אין פארלויף פון זייער לאנג־יאריגער עקזיסטענץ, אריינגעשריבען א גלענצענד קאפיטעל אין דער געשיכטע פון קולטור־לעבען אין טאראנטא, און זיינע אינסטיטוציעס זאלען טאקע גרייכען די פאמע ברייטסטע קרייזען פון די אידישע ארבייטער, פאלקס־שיכטען און אינטעליגענץ.

כדי דאס צו דערגרייכען, האט דער שול און בילדונג קאמיטעט ביים היגען ארבייטער רינג פראקלאמירט א שול־חודש, וואס וועט זיך אנפאנגען דעם 14־טען פעבראואר און וועט דויערען ביז'ן 15־טען מערץ, 1930. דער צוועק איז צו שאפען 200 נייע קינדער פאר די ארבייי־טער רינג פרץ שולען און שאפען א פאנד פון 5 טויזענט דאלאר פאר קולטור־אר־בייט.

א קאמפיין־קאמיטעט פון 50 און אן אקציאנס־קאמיטעט פון 200, אנגעזעהענע טוער אין ארבייטער רינג, קולטור־אינ־סטיטוציעס, יוניאָנס און אנדערע געזעל־שפאטליכע ארגאניזאציעס, האבען זיך פארריכט אנצופירען מיט דעם שול־חודש. און וועלען ארבייטען פאר דער ווערבירונג פון נייע שילער אין די שולען, מיטגלי־דער אין די קלובען פאר קינדער און קלובען פאר דערוואקסענע, צוהערער און פאלקס־אונ־ווערזיטעט, און זאמלען דעם נויטיגען געלט־פאנד.

דער שול־חודש וועט אפיציעל דער־עפענט ווערען מאָרגען מיט א קאנצערט אין לייבער לייסעאום.

דער שול און בילדונג קאמיטעט ביים ארבייטער רינג.

וועלען פייערען דעם 10 יעהרינען יובילעאום

קומענדען ש